

ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಹೇಗೆ

ಸ್ವಾಮಿ ರಂಗನಾಥಾನಂದ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ: ಸ್ವಾಮಿ ರಂಗನಾಥಾನಂದರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದ ೧೩ನೇ ಪರಮಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ವಾಗ್ಮಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಭಾಷಣಗಳು ಭಾರತ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ಹಲವಾರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು: *The Message of the Upanishads* (ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ: 'ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಂದೇಶ'), *A Pilgrim looks at the World, Eternal Values for a Changing Society (4 Vol.s)* ('ಪರಿವರ್ತನಶೀಲ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಶಾಶ್ವತ ಮೌಲ್ಯಗಳು' - ೪ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ), *Vedanta and the future of Mankind* ಹಾಗೂ *Social Responsibilites of Public Administrators*. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಹಾಗೂ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವ ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಕೂಡ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ.

೧೯೮೬ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ನವದೆಹಲಿಗೆ ಭೇಟಿಯಿತ್ತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಸಂತ ವಿಹಾರದಲ್ಲಿರುವ 'ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಕುಟೀರ'ದಲ್ಲಿ (ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮದ ಆಶ್ರಮದ ಆಶ್ರಮದ ಆಶ್ರಮದ ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎಂ. ಮಲಿಕ್ ಅವರ ನಿವಾಸ) ನವೆಂಬರ್ ೨೬ರಂದು ನೀಡಿದ ಪ್ರವಚನವೇ 'ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಹೇಗೆ.' (ಕನ್ನಡಾನುವಾದ: ಸ್ವಾಮಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗಾನಂದ)

ಭಾಗ ೧

ಕಳೆದ ಬಾರಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದಾಗ ಬಹಳ ಜನ ಸೇರಿದ್ದರು ಎಂದು ಶ್ರೀ ಮಲಿಕ್ ಅವರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದ ಸ್ವರೂಪ ಎಂತಹದು, ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ತತ್ವವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೆಂದರೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಹೊರೆ, ಅತ್ಯಂತ ಬೇಜಾರಿನದು, ಯಾವುದೇ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಅವಸ್ಥೆ. ಅದನ್ನು ಬಾಹ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮದ್ಯಪಾನದ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಕರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಧೂಮಪಾನ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ನಾನು ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆನಂದವಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗಾಗುವ ಬೇಜಾರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಅವರು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಬಾಹ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವ ಲಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು — ಆದರೆ ಅವು ಖಂಡಿತ ಒಳ್ಳೆಯವಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೀಗಾಗಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯಿದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ನಾವು ವೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದರೂ ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದರೂ ಸರಿ, ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಆನಂದದಿಂದ ಇರ ಬಹುದು. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಹಾಗೂ ಇತರ ಗ್ರಂಥ ಗಳ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ನೀಡಲಾಗಿರುವ, ಮಾನವನ ಬೆಳವಣಿ

ಗೆಯ ಅಸಾಧಾರಣ ತತ್ವದಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಮಾನವನ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಸುಂದರವಾದ ದರ್ಶನಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಾವು 'ವೇದಾಂತ' ವೆಂಬ ಪದದಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಗೀತೆ, ಬುದ್ಧನ ಉಪದೇಶಗಳು, ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಭಾಷ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಈಚೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಹಾಗೂ ರಮಣ ಮಹರ್ಷಿಗಳಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರ ಉಪದೇಶಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಇವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಿನ್ನತೆಯೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ತತ್ವಗಳನ್ನು ನೀವು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು, ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ತತ್ವಗಳಿರುತ್ತವೆ - ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಮನಸ್ಸು ತೃಪ್ತವಾಗದು. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವೈಚಾರಿಕ ಮನಸ್ಸುಗಳೂ ಕೂಡ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮೂಲಕ ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದಬಹುದು; ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರ ಲಭಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ 'ವಿವೇಕಚೂಡಾಮಣಿ'ಯನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಗ್ರಂಥ. ಅಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬ ಗುರುವಿಗೆ ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಸ್ವಭಾವವೇನು, ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಗುರಿ ಯಾವುದು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಗುರು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾ, ಶಿಷ್ಯನ ನೈತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಆ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ತುಸು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹಸಿವು ಜಾಗೃತವಾಗುವುದು; ಅದರ ನಂತರ ಅವನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಆರಂಭವಾಗುವುದು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಆ ವಿಧಾನಗಳು ಅವನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುವು. 'ವಿವೇಕಚೂಡಾಮಣಿ'ಯಲ್ಲಿ ೫೮೦ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದ ಅದ್ಭುತ ವಿವರಣೆ ಅಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೇಲೆ ನಾನು ೧೨ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಇಂದು ಧ್ವನಿಸುರಳಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೂ, ಹೆಚ್ಚು ಆನಂದದಾಯಕವೂ ಆಗುವುದು. ಯಾವುದೇ ಬಾಹ್ಯವಸ್ತುಗಳ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಬೇಜಾರನ್ನು ನೀಗಲು ಮಾಡುವ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುವುವು. ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ಆನಂದ ದೊರಕದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ನೈಜ ಸ್ವಭಾವವೇ ಆಗಿರುವ ನಮ್ಮ ಅನಂತ ಆತ್ಮನೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಸೆದಾಗ ನಮ್ಮೊಳಗಿಂದಲೇ ಆಂತರಿಕವಾದ ಆನಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬಾಹ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಉತ್ತೇಜನದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಯ

ವಸ್ತುಗಳಂತೂ ಬಹಳ ದುಬಾರಿ ಕೂಡ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಯೇ, ಮಾದಕದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಳ್ಳರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯಿಂದಲೇ ಕದಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಬಲ್ಲ ಉಪದೇಶವೊಂದು ಇಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಆಚರಣೆಗೆ ತರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಯಂತನಕ ನಮಗದರ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆಗಾಗ ಇಂಥ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇದೇ ಆಗಿದೆ. ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಬಗೆಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆ, ತುಸು ಧ್ಯಾನ ಹಾಗೂ ಭಜನೆ - ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತ ಗೊಳಿಸುವ ಅನುಭವಗಳು. ಈಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಭಜನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜಗತ್ತನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಭಜನೆಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಜನೆಯ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಾಗ ಅವರು ಈ ಭಜನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ನಾನು ಭಜನೆಯ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಭಜನೆಯೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಅಸಾಧಾರಣ ಅನುಭವ. ನಿಮಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗದಿದ್ದರೆ, ಕಡೇಪಕ್ಷ ಭಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಮೂಲಕ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಭಜನೆಯೆಂಬುದು ಒಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವ. ಧ್ಯಾನವೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವವೇ. ಕೇವಲ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು, ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವವಿದೆ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಅಂಥ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಅರಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಾನವನಿಗೆ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಆನಂದಗಳು ದೊರಕಬಲ್ಲವು ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ('ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಚನವೇದ', ಭಾಗ ೧, ಪು ೫೧೮) ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಳಸಿರುವ ಪದ 'ಆನಂದ'. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಆನಂದಗಳು ಉಂಟಾಗಬಲ್ಲವು. ಮೊದಲನೆಯದು ವಿಷಯಾನಂದ. 'ವಿಷಯ'ವೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ವಿಷಯವಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳು, ತಿನ್ನುವುದು ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವಗಳು. ಇದೇ 'ವಿಷಯಾನಂದ' - ಬಾಹ್ಯವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಆನಂದ. ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಷಯಾನಂದವನ್ನು ಕೇಳಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿಗೆ ಬರೀ ವಿಷಯಾನಂದವೊಂದೇ ಬೇಕು; ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ವಿಷಯಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಉನ್ನತ ಹಂತದ ಆನಂದಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ವೇದಾಂತ ಹೀಗೆ

ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿಗೆ ವಿಷಯಾನಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದು; ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇತರ ಆನಂದಗಳೂ ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದು, ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಭೌತಿಕ ಹಂತದ ವಿಷಯಾನಂದದಿಂದ ಅದು ಆರಂಭಿಸಲಿ. ಎರಡನೆಯದೇ **ಭಜನಾನಂದ**. ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಅದ್ಭುತವಾದ ಆನಂದವಿದು; ಬಾಹ್ಯದಿಂದಲ್ಲ. ಈ ಆನಂದದ ಒಂದು ಭಾಗ ಬರುವುದು ಭಜನೆ, ಧ್ಯಾನ, ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ ಅಥವಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಕೂಡ. ಈ ಆನಂದಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನೇ ಭಜನಾನಂದ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇದರ ಸಾರಾಂಶವಿಷ್ಟು: ಭಗವಂತನ ನಾಮವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಹಾಡುವುದು. ನಮ್ಮ ಸಂತರುಗಳೆಲ್ಲ ಭಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ: ಗುರುನಾನಕ್ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆದೇ ರೀತಿ ಇತರ ಸಿಕ್ಖ್ ಗುರುಗಳೂ ಕೂಡ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅಸ್ಮಾನಿನಲ್ಲಿ ಶಂಕರ ದೇವ, ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೀರಾಬಾಯಿ, ಸೂರದಾಸ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಂತರುಗಳು ಕೂಡ. ಅವರ ಹಾಡುಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಅವು ಹರಡಿವೆ; ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಅವು ಪ್ರಭಾವಿಸಿವೆ. ಆದ ಕಾರಣವೇ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಮೆರಿಕದ ರಾಯಭಾರಿಗಳಾದ ಕೆನೆತ್ ಗಾಲ್‌ಬ್ರೈತ್ ಒಂದು ಸಲ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹೀಗೆಂದರು: “ನಾನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಡೆ ಭೇಟಿ ಬಡತನವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಬಡತನವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಬಡತನವೆಂದರೆ ಬಹಳ ವಿಶೇಷ - ಏಕೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಬಡಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಮಿನುಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ; ಅದನ್ನು ನಾನು ಬೇರಲ್ಲೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಡತನ ಒಂದು ಅಪರಾಧವಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಬಡತನವೆಂದರೆ ಕುಡಿತ, ಅಪರಾಧ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ವೇಗ.”

ಡೊಮಿನಿಕ್ ಲ್ಯಾಪಿಯರ್ ಎಂಬುವನು ಕಲ್ಕತ್ತದ ಕೊಳಗೇರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ‘The City of Joy’ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಯಾರೋ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದೆ. ತುಂಬ ಕುತೂಹಲಕರವಾದ ಪುಸ್ತಕ. ಕಲ್ಕತ್ತದ ಕೊಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಭಯಾನಕ; ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿದಾಗಲೂ ಕೂಡ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ಆನಂದವಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಬರೀ ಆನಂದವೇ! ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕೊಳೆ ತುಂಬಿದೆ, ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳ ನಗುವೋ ನಗು. ಇಡೀ ಪುಸ್ತಕವೇ ಈ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಕತ್ತದ ಆ ಭಾಗದ ಹೆಸರು ‘ಆನಂದನಗರ’ವೆಂದು. ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೇಳುವುದೇಕೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಬಡಜನರ ಜೀವು ಖಾಲಿ ಯಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವರ ಹೃದಯ ಖಾಲಿಯಲ್ಲ. ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೆ, ನಿಮಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಎಷ್ಟೊಂದು

ಉದಾರಿಗಳೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವ ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳು ಈ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಲಭಿಸಿದ್ದವು. ಉದಾರತೆ, ಅನುಕಂಪ ಹಾಗೂ ಆದರ — ಇವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೇನು ಬೇಕಾಗಿದೆ? ಇವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಗುರುತುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನರು (ದಕ್ಷಿಣ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಂತರು ನೀಡಿದ) ಆ **ಭಜನಾನಂದ** ವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ಬರುವುದು ಒಳಗಿನಿಂದ. ನಾವು ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕ-ಬಾಲಕಿಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೆಲವೊಂದು ಬಗೆಯ **ಭಜನಾನಂದ**ವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳೂ ಮುಗಿದಿರುವಾಗ, ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ನಾವು ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾಗ ನಾವು ಇದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲೆವು. ನಾವೇಕೆ ಇಂದು **ಭಜನಾನಂದ**ವನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಏಕೆಂದರೆ, ಮೂರನೇ ಹಂತದ ಆನಂದ ತುಂಬಾ ಉನ್ನತವಾದುದು. ಅದನ್ನು ‘**ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ**’ವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭಗವದ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದಾಗ ನಿಮಗೆ ಅಸಾಧಾರಣ ಆನಂದದ ಅನುಭವವಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಭಜನಾನಂದ ನಮಗೆಲ್ಲ ಲಭಿಸಬಹುದು; ಆದ ಕಾರಣವೇ **ಭಜನಾನಂದ**ವು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ದಿನದ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದಾಗ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ನಂತರ ನಾವು ಭಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತೇವೆ, ಅಥವಾ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯ, ತುಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಅನುಭವ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ‘ರಾಮಧುನ್’ ಭಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನ ನೆರೆದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ‘ರಾಮಧುನ್’ದಿಂದ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು!

ಭಜನಾನಂದವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭ್ಯ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಆನಂದವನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟು ಸವಿಯಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಮೂಡುವುದು. ಸರಿಯಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಾವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೀಗೆ. ನಾವು ಯುವಕರಾಗಿದ್ದಾಗ **ವಿಷಯಾನಂದ**ವೇನೋ ಸರಿಯೆನಿಸುವುದು. ಯೌವನವೆಂಬುದು ಸುಂದರ. ಆದರೆ ಜೀವನದ ಸಂಜೆ ಬಂದಾಗ ನಾವು ಆನಂದವನ್ನು ನಮ್ಮ ಒಳಗೆ ಕಾಣಬೇಕು; ಹೊರಗಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದು. ಕಾರ್ಲ್ ಯುಂಗ್ ತನ್ನ ‘Man in Search of a Soul’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: “ಜೀವನದ ಮುಂಜಾನೆಯೆಂಬುದು ಒಂದು ಹಂತ. ಜೀವನದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಇನ್ನೊಂದು ಹಂತ. ಮುಂಜಾನೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯದಿರು.” ‘ಮುಂಜಾನೆ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಅರ್ಥವಾಗುವುದೇನೆಂದರೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರವಾದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ; ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ, ಕುಟುಂಬಜೀವನ, ಇವುಗಳಿಂದ ಬದುಕಿನ ಸುಖಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಗಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ -

ಇತ್ಯಾದಿ. 'ಮುಂಜಾನೆ' ಎಂದರೆ ಇದೇ. ಇದನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ (ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ) ತನಕ ಒಯ್ಯಬೇಡ; ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟಾಗುವುದು, ಅಂತರಿಕವಾದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಇಳಿವಯಸ್ಸನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೆಳಗಬಹುದು, ೬೦ನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ನಂತರ ಹೇಗೆ ಬದುಕನ್ನು ಉಜ್ವಲಗೊಳಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವೆಂಬುದು ಖಂಡಿತ ಭಯಾನಕವಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ನೀವು ಉಜ್ವಲಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ಸುಂದರವಾದ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ಮೊದಲು ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನಂತರ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ. ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಭಗವಂತನ ಪಾದಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ." ('ವಚನವೇದ' ಭಾಗ ೧, ಪು.೩೧೮) ಇದು ಅವರು ಹೇಳುವ ರೀತಿ.

ಹೀಗೆ ಭಜನಾನಂದವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಮೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹಲವು ಮಂದಿ ವೃದ್ಧರನ್ನು ಕಾಡುವ ಹಿಂಜರಿತ, ಚಿಂತೆಗಳು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇರಲಾರವು. ಯಾವಾಗಲೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಿರುವ ನೀವು, 'ನನ್ನ ದೇಹ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಯಾವಾಗಲೂ ನನಗೆ ಉತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಏನೋ ಒಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ' ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೀರಿ. 'ಪಾಯೋ ಜೀ ಮೈ ನೇ, ರಾಮ್ ರತನ್ ಧನ್ ಪಾಯೋ' ಎಂಬ ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಹಿಂದೀ ಭಜನೆಯನ್ನು ನಾವು ಹಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದರ ಅರ್ಥ, 'ರಾಮನೆಂಬ ರತ್ನವನ್ನೇ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿರುವೆ; ಏನನ್ನೂ ನಾನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ'; ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ನಾವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೌದು, ಅಗಾಧವಾದ ಸತ್ಯವೊಂದು ಲಭಿಸಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ಜೀವನ ಅತ್ಯದ್ಭುತ. ಬೇರೇನೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಾಗ, ಮಾಡಬಹುದಾದ ಏನೋ ಒಂದು ಕಾರ್ಯ ನನಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಕಷ್ಟದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರ. ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರದ ಜೀವನವೆಲ್ಲ ಬೇರೆಯೇ ಆದ ಒಂದು ಆನಂದದ ಜೀವನವಾಗುವುದು ಹೀಗೆ. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ಈ ರೀತಿಯ ಜೀವನದಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ನಿಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹವುಂಟಾಗುವುದು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೀವು ನಗುನಗುತ್ತಲೇ ಆಶೀರ್ವದಿಸಬಹುದು. ಯಾರಿಂದಲೂ ನೀವು ಏನನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಏಕೆಂದರೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಒಳಗಿರುವ ಆನಂದವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಆನಂದವನ್ನೇ ನೀವು ಇತರರಿಗೆ ದಾಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ - ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಆನಂದವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆನಂದವನ್ನು ನಾವು ಇತರರಿಗೆ ದಾಟಿಸಲಾರವು. ನಮ್ಮ ಚಿಂತೆ, ತೊಂದರೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ನಾವು ದಾಟಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನೂ

ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ - ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ದೈಹಿಕ ನೋವಂತೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದು. 'ಇರಲಿ, ನೀವು ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ನನ್ನ ಸವಾರಿ ಗಾಡಿ (ನಮ್ಮ ದೇಹ) ಹಳೆಯದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಈಗತಾನೇ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ.' ಈ ರೀತಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುಣವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಹಲವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದಿಂದ ಈ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣವೇ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧರು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಘೋರ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವರು ಅಥವಾ ಉನ್ನತ ಧೈಯಾದರ್ಶಗಳಿಲ್ಲದವರು ಮಾತ್ರ ಹೀಗೆ ಮಾಡಲಾರರು. ಆದರೆ ಹಲವು ಮಂದಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಲು, ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಈ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಹೊರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಭಾರತ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆ. ಇದನ್ನು ನಾವೇ ಬಳಸೋಣ; ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಹೀಗಾಗಿ, 'ದೇಹಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪು ಬಂದು ಅದು ದುರ್ಬಲವಾಗುವುದು; ಅದು ಹಾಗಾಗಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ಮುಪ್ಪು, ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಲಾರವು' ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿದೆ. ೨೫೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧನು ಇಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದ; ೮೦ ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವನು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ ಆನಂದನಿಗೆ ಹೇಳಿದ: "ಆನಂದ, ನನ್ನ ಈ ದೇಹವನ್ನು ನೋಡು. ಎಷ್ಟೊಂದು ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಅದು ಏರಿಲ್ಲ, ಎಷ್ಟೊಂದು ಮೈಲಿಗಳ ದಾರಿ ನಡೆದಿಲ್ಲ! ಈಗ ಈ ದೇಹ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆಯದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗದ ಹಳೆಯ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಂತಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಹದ ಅವಸ್ಥೆ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ - ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತ್ತು! ಈಗ ಈ ದೇಹವನ್ನು ನೋಡು." 'ನಾನು ದೇಹವಲ್ಲ; ಈ ದೇಹ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಂತೆ' - ಇದು ಭಾರತೀಯ ಮನೋಭಾವ. ದೇಹಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆಳವಾದುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬೇಕು. ದೇಹದ ಒಳಗೆ ಇನ್ನೇನೋ ಇದೆ - ಅದೇ ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮ.

ನಮ್ಮ ದೇಹವೆಂಬುದು ಬಾಹ್ಯ ಆವರಣ - ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆದಕಾರಣವೇ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು, 'ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ' ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. 'ಸಾವು' ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಕರೆಯುವುದು ಹೀಗೆ. 'ಮೈ ನೇ ಶರೀರ್ ಘೋಡ್‌ದಿಯಾ' - ನಾನು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ - ಎಂದು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಇದು ಬೇರೆ ರೀತಿ. 'I cast away my soul' 'ನನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ನಾನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ' - ಇದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಭಾಷೆ. 'ನಾನು ನನ್ನ ದೇಹ, ನನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ನಾನು ತ್ಯಜಿಸಿದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವರು ದೇಹವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಇಡು

ತ್ತಾರೆ. ಅವರು ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಡುವಂತೆ ನಾವು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ನಾವು ಶವವನ್ನು ಸುಡುತ್ತೇವೆ. ಕಾರಣ, ಅದರ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತು. ಇದು ಶವವನ್ನು ಸುಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಅರ್ಥ. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಅದರಿಂದೇನೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರವೂ ಇದೆ; ಅದು ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಭಾವನೆಗಳು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಈಚೆಗೆ ಈ ಭಾವನೆ ನಿಜವೆಂದು ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಚರ್ಚೆಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೬ ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದಾದ್ಯಂತ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರಚಲಿತವಿತ್ತು. ಅನಂತರ ನಡೆದ ಒಂದು ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಹುಮತ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಇಡೀ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತದಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಲಾಯಿತು. ಈಚೆಗೆ ಇದು ಹಿಂಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಜನರು ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಸತ್ಯ. ಮನುಷ್ಯ ಕೇವಲ ದೇಹವಲ್ಲ; ಅವನ ಒಳಗೆ ಇನ್ನೂ ಏನೋ ಇದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯ ಆವರಣ, ಅದನ್ನು ನಾವು ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಆತ್ಮವು ಒಳಗೇ ಉಳಿಯುವುದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: 'ಆತ್ಮವು ಜನನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲದೇಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ, ಮತ್ತು ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವಾಗ ಏನಾಗುವುದು?' ಈ ಕುರುಡು ಕಣ್ಣು ಆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಲಾಗದು ಎಂದು ಋಷಿಗಳು ಅರಿತಿದ್ದರು. 'ವಿಮೂಢಾಃ ನಾನು ಪಶ್ಯಂತಿ, ಪಶ್ಯಂತಿ ಜ್ಞಾನಚಕ್ರುಷಃ' - 'ಯಾರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಚಕ್ರುಗಳು (ದಿವ್ಯವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು) ಇವೆಯೋ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ನೋಡಬಲ್ಲರು.' ದೇಹ ಮಾತ್ರ ಹೊರಟುಹೋಗುವುದು. ಆತ್ಮವು ಅಮೃತಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದೆ. ಜನನ-ಮರಣಗಳಿಲ್ಲದ್ದೇ ಆತ್ಮ. ಭಾರತದ ಜನತೆಯನ್ನು ಈ ಭಾವನೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಗೊಳಿಸಿದೆ.

“ನಿಮಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆಯೇ?” ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ನೀವು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, “ಇದು ನಂಬಿಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ ; ಇದು ನನ್ನ ರಕ್ತದಲ್ಲೇ ಇದೆ. ನಮಗೆಲ್ಲ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ” ಎಂದು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ನಾವು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಮಾನವ ಸಹಜವಾದ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ - ಸುಖ, ವೈಭೋಗಗಳು; ಕಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಯಾತನೆಗಳು, ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸವಾಲುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಬದುಕಿನಿಂದ ನಾವು ನಿವೃತ್ತರಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ನಮಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರೌಢತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ನಮಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅನುಕಂಪ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದಾಗ, 'ಈ ಹಿಂದೆ ಕಳೆದ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದೆ. ಎಲ್ಲ ಹೋರಾಟಗಳು, ಸೋಲುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಪಳಗಿಸಿವೆ' ಎಂಬ ಮನೋಭಾವ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತವೆ. ಪಳಗಿಸುವುದು -

ಇದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಮಾತು. ಯುವಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಅಷ್ಟೊಂದು ಶಾಂತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ; ಆದರೆ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಪಳಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಏನಾಗುವುದು? ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಅನುಕಂಪ ಮೂಡುತ್ತದೆ — ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಯುವಕರ ಮೇಲೆ ವೃದ್ಧರಾದ ನಮಗೆ ಅನುಕಂಪ ಮೂಡುವುದು; ನಗುನಗುತ್ತ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವೆವು. ಅವರನ್ನು ಹರಸುವೆವು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಹೃದಯವೀಗ ತುಂಬಿಬಂದಿದೆ. ಈ ತುಂಬಿದ ಅನುಭವ ನಿಜವಾದದ್ದು; ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಶೂನ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ ಕಾಣಿಸುವುದು ಇಲ್ಲೇ. ಯಾವುದೇ ಆಚರಣೆಗಳು ನಮಗೆ ಇದನ್ನು ನೀಡಲಾರವು. ಈ ಆಂತರಿಕ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವವೊಂದೇ ನೀಡಬಲ್ಲದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ದೂರ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು; ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಂತರ್ಮುಖಗೊಳಿಸುವುದು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಆಳದಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವಂತ ಅಡಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ನಾವು ಹುಡುಕಿಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು; ಅವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ನಿಧಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಅದನ್ನು ದೋಚಲು ಜನರು ಧಾವಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾರಲ್ಲ , ಹಾಗೆ. ದಾರಿಮಧ್ಯೆ ಸಾವೇ ಎದುರಾದರೂ ಅವರು ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಚಿನ್ನದ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದಾದರೆ, ಇಲ್ಲೇಕೆ ಅದು ಅಸಾಧ್ಯ? ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಒಳಗೆ ಭಗವಂತ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ — ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸತ್ಯ. 'ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ನಾನು ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದೆ, ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವಿದೆ, ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಉನ್ನತ ಧೈಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ' - ಹೀಗೆ ಹೇಳುವ ವೃದ್ಧರ ಮೇಲೆ ಯುವಜನತೆಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಸೂಯೆ. ಈಚೆಗೆ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ವೃದ್ಧರು ಕೂಡ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರು. ಅವರು ಯುವಕರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸೋತುಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ, ಯುವಕರು ಓಡುವುದರಲ್ಲೂ , ನೆಗೆಯುವುದರಲ್ಲೂ ವೃದ್ಧರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥರು. ವೃದ್ಧರು ಅವರೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲಾರರು. ಆದರೆ ಆಂತರಿಕ ಆನಂದ, ಶಾಂತಿಯ ಭಾವವುಂಟಾಗುವುದು ವೃದ್ಧರಿಗೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯುವಕರು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲಾರರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಅಸೂಯೆ. ಆದರೆ ಅದೂ ಒಳ್ಳೆಯದೆ!

ಯುವಜನತೆ ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನವರ ಮೇಲೆ ಅಸೂಯೆ ಹೊಂದುವುದೇಕೆಂದರೆ, 'ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ಅಂಥ ಅಪೂರ್ವ ನಿಧಿಯನ್ನು ಅರಸಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಆದರೆ ಯುವ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಅದು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ' ಎಂದು. ತಾವು ವೃದ್ಧರಾದಾಗ ಅವರೂ ಆ ನಿಧಿಯನ್ನು ಅರಸಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಅವರು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

(ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗೆ)